

Az Egészségügyi Minisztérium Központi Számítástechnikai Intézetének szerepe az irányítási információrendszer részeként működő egységes, országos betegnyilvántartási rendszerek kidolgozásában

Mányi Géza

A lakosság egészségi állapotának ismerete, a betegségek, halálozások alakulásának figyelemmel kísérése az egészségügyi vezető-irányító munka alapvető feladata minden szinten, így országos szinten is.

A lakosság morbiditásának követése az egészségügyi információ rendszer elsődleges feladata.

Jelentős eredmények születtek Magyarországon eddig is a hagyományos nyilvántartások, a statisztikai jelentések, a beteg-bejelentések felhasználásával.

Alapvetően új és tágabb perspektívát nyitott meg számunkra a számítógépek felhasználása. E lehetőséggel élni kell. Az eddigi hazai és a gazdag külföldi tapasztalatok helyes hasznosításával, azok szintetizálásával elérkeztünk a konkrét tervek megfogalmazásának, majd kidolgozásának időpontjához.

Az Államigazgatási Számítástechnikai Szolgálat (ÁSZSZ) Honeywell Bull 66/60 és 66/20 gépe rendelkezésére áll az egészségügyi ágazatnak. Az ESZTIK egyik felhasználója az ÁSZSZ-nek, így a szükséges gépi kapacitás rendelkezésünkre áll.

Az Állami Népszégyenyilvántartó Hivatal (ÁNH) áltai bevezetésre kerülő központi népszégyenyilvántartó szám segítségével az eddig szétszórtan tárolt, kezelt betegségre vonatkozó adatok felhasználhatók lesznek az egészségügyi információrendszer fejlesztéséhez. A ma még szétszórtan található adatok összevetése, tényleges információvá alakítása a megvalósulás útjára lépett.

Ezen adatok, majd információk évek során folytatott kövétés vizsgálatára pedig ma még alig felmérhető tudományos értékeket is rejt magában.

A lakosságra, illetve az egyénekre vonatkozó betegségi adatok, melyek eljutnak a központi szervekhez bejelentés, tehát élő adatszolgáltatás formájában, a következők:

1. Bejelentett fertőző betegségek.
2. Kórházban megállapított betegségek.
3. Keresőképtelenséget okozó betegségek.
4. Rokkantságot okozó betegségek.
5. TBC megbetegedések.
6. Ideg-elme betegségek.
7. Nemibetegségek.
8. Daganatos betegségek.
9. Trachoma.
10. Amputált betegek adatai.
11. Foglalkozási betegségek.
12. Növényvédőszer okozta mérgezések.
13. Vetélések.
14. Fejlődési rendellenességek.
15. Fiatalkori szellemi- és mozgásszervi fogyatékossgot okozó betegségek.
16. Mozgássérülés gyermekkorban.
17. Ételmérgezések.
18. Balesetek.

A felsorolás nem teljes.

A betegségek mellett nagyjelentőségű azok végső kimenetelének, a halálokoknak nyilvántartása, elemzése is. Ez szintén rendelkezésre áll.

A nyilvántartás, adatfeldolgozás legtöbb esetben manuális úton történik ma még.

Megtörtént a számítógépre szervezés az alábbi rendszereknél:

- kórházi morbiditás
- fertőzőbetegségek nyilvántartása
- keresőképtelenséget okozó morbiditás
- rokkantságot okozó morbiditás.

Ezen elkészült alrendszerek tapasztalatainak általánosítása, majd az egész nagy rendszer egységes kialakítása a soronlévő feladat.

Olyan betegségeket tartalmazott a felsorolás, melyek nyilvántartása, bejelentése már megoldott.

Ezek a legkülönbözőbb helyen és formában találhatók meg ma Budapesten.

Az egységes betegnyilvántartás kialakítása, majd a betegségek folyamatos követése nehéz, de nem lehetetlen feladat az ÁSZSZ bázisán.

Az esetszám már jelenleg is olyan nagy, hogy első feladat most az egységes rendszer kialakítása, működtetése kell legyen. Csak ezután látszik indokoltnak az adatbázis szélesítése. Külön vitatéma, hogy milyen irányban induljunk el majd.

A feltételek folyamatosan érnek. Kimeríthetetlen adatbázis van a járóbetegellátó intézetek kártyáin is. Ennek hasznosítása is a jövő feladata.

A módszertan fejlesztésében fontos szerepe lenne az ESZTIK és számítógéppel rendelkező klinikai, kórházi bázisok szorosabb együttműködésének.

Az ESZTIK-ben rendelkezésre áll az adatfogadó, adatrögzítő kapacitás.

Elegendő a gépi kapacitás is.

A rendszerszervezési és programozási feladatok megoldásában még külső segítségre szorulunk.

A vázolt feladat önálló megoldása e pillanatban még meghaladja az erőinket, az ÁSZSZ-el való együttműködés azonban reális közelségbe hozhatja. Szívesen látjuk más szakemberek bekapcsolódását is.

Ujabb távlatokat nyit meg e területen a KGST Egészségügyi Állandó Bizottság által jóváhagyott egészségügyi tudományos-műszaki munkaterv. Ez célul tűzi ki 1980-ig, hogy az itt vázolt kérdések kutatása, a fejlesztési feladatok megoldása a szocialista országok együttműködésével történik meg.

A jóváhagyott terveket az érdekelt intézeteknek rendelkezésére bocsátjuk és várjuk jelentkezésüket a közös kutatásba.

A KGST együttműködés keretében a hazai koordináló feladatok ellátására az ESZTIK kapott megbízást.

Összefoglalva:

Az egészségügyi ágazat korszerű irányítása nem képzelhető el jól működő egészségügyi információ rendszer nélkül.

Az egészségügyi információrendszer egyik legfontosabb alrendszere az, mely a lakosság egészségi állapotáról, a betegségek alakulásáról tájékoztatja a különböző szintű vezetést.

Az ESZTIK az ÁSZSZ bázisán, vele együttműködve megtette az első lépéseket az országos beteg nyilvántartási rendszer kidolgozására.

Folytatása a hazai és baráti országok szakembereinek széleskörű együttműködésével lenne kívánatos.

E kerekasztal konferencia remélhetőleg egy mérföldkő lesz a hosszú, de hasznos fejlesztési munka folyamatában.